

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. Narodna poslovice.

Uzast. pripisane su tekalu i računaju se na istovjetni obilježnik ili po dogovoru.

Novi na predbrojbu, oglaš. list. Na ju se napućnicom: ni počet. ni na post. štodionice u Beču na administracija lista u Puli.

Kod naručbe valja točno na neštiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, mora to javi odpravništva u ot orenom pišmu, sa koji se na plaća poštarina, ako se iz nje napisu „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 417/49. telefon tiskare broj 38.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Logija i dr. prije 1. Krmopolje Pula (Vila Obala br. 1), kamereka se naslovijem svu pišma i preplate.

Redovito i uprava nalazi se u Tiskari Logija i dr. prije 1. Krmopolje Pula (Vila Obala br. 1), kamereka se naslovijem svu pišma i preplate.

Odgovori urednik i izdavačelj Jarko J. Mahalja. — U sakladu tiskare Logija i dr. prije 1. Krmopolje Pula. — Glavni urednik prof. M. Mandić u Trstu (Vih. Credera ul. 11. ulica).

Konferencija u Beču.

Javili smo onomadne, da se je u Beču sastala na poziv ministra (predsjednika baruna Becka) konferencija, na kojoj se je imalo vječati o izbornom redu za grad i občinu Pulu i eventualno o promjeni izbornog reda za istarski sabor. Konferenciji prisustvovali su službeno od strane zemaljskog odbora za Istru g. dr. Rizzi kao zemaljski kapetan te, g. dr. Chersich i dr. Diško Trinajstić kao zemaljski prisjednici. Ratnu mornaricu zastupao je podadmiral pl. Ripper, te nekoi viši častnici i grad i občinu Pulu zastupao je predsjednik upravnog vjeća dr. Stanich a Slavene te občina dr. Laginja. Prisustvovali je konferencijam i carski namjesnik knez Hohenthal iz Trsta, ministar unutarnjih posala Bienerth, nekoi činovnici tog ministarstva itd. O zaključcima te konferencije došlo je u javnost samo toliko, da je namloženo ministru unutarnjih posala, da izradi nekoi zakonske osnovu glede uredjenja javnih posala u gradu Puli, te, da će te osnovu doći na razpravu pred konferenciju, koja bi se imala opet sastati.

Kad smo doneli vijest o sastanku te konferencije, kazali smo, da bi mogao ministar predsjednik prihvatiti tu zgodu te povesti pregovore sa zastupnicima hrvatske i talijanske stranke, i o promjeni izbornog reda za istarski sabor. I doista vodili su se i o tomu, pregovori, kojim je prisustvovali osim spomenutih zastupnika Istre također i zastupnik Spinčić.

O tih pregovora došlo je još manje u javnost nego li o poslovih puljskih. To je posve razumljivo, jer kad se i neki bli ođaslanici jedne i druge stranke zavezali, da će eventualne zaključke držati tajnim, oni bi morali ostati takvimi dok se o istima neizjave saborski klubovi ili obje satorske stranke.

Neimajući pozitivnih vijesti ni o konferenciji glede obćine i grada Pula ni o

pregovorih radi promjene izbornog reda za naš sabor, bilježimo ovdje ono, što su o tomu doneli nekoi bečki i tršćanski listovi — preputajući njima odgovornost za te vijesti.

U svojem broju od 29. o. m. j. prihćuje bečki list „Neues Wiener Abendblatt“ iz Pule dopis, kako kaže, iz pouzdana izvora, u kojem kaže, da se je u ministarijalnim konferencijama u Beču došlo do sporazuma glede izbornog reda za istarski sabor i glede Pule, koji će grad dobiti novi obćinski izborni red i državno redarstvo.

Spomenuti list donosi, da će istarski sabor imati 44 mandata, od kojih talijani 25, a Hrvati i Slovenci 19. Glede podjele kolara veli se, da se je došlo do sporazuma, kako će se oblažiti narodna hotba.

Glede izbornog reda za puljsku obćinu došlo se je do sporazuma, po kojemu će ratna mornarica dobiti u prvom izbornom redu dva virilna glasa i nadalje točno su određena izborna prava za osobe, koje pripadaju mornarici. Izborno će pravo imati i oni izbornici, koji će za izbora biti na putu.

Dr. Laginja povukao je svoj predlog, da se Hrvati i Slovenci u Puli uzmu u osobiti obzir u obć. izbornom redu.

Pitanje državne policije riješeno je tako, da će država poduzeti i policiju u puljskoj okolici. Stražara bi bilo do 200.

Zastupnici su se obvezali, da će se u saboru prihvatiti odnosne zakonske osnovu.

Tršćanski „Il Piccolo“ od 30. o. m. kaže glede tih vijesti, da su svakako preuranjene, jer se u nikakvom pogledu ne može još govoriti o postignutom sporazumu, niti o tomu, da su se zastupnici obvezali glede držanja sabora. U bečkih konferencija — tvrdi taj list — do sada da se je samo utanačilo neke nacerte, nekoiim se je priznala potreba i shodnost, ali ođaslanici objiju stranaka uzeli su do sada samo na znanje sve te predloge i obvezali

se, da će ih predložiti na pretresanje vodstvu svojih stranaka.

Istog dana sastao se je klub talijanske većine na istarskom saboru u Trstu, da sasluša izvješaj svojih ođaslanika o bečkih konferencijah i da, prema njima zauzme stanoviste.

Na tom sastanku stvoreni su zaključci, o kojima je izdana u „Piccolo“ sljedeća obavijest:

„Danas se u Trstu sastao klub talijanske većine na istarskom saboru. Saslušano je izvješće zemaljskog kapetana Rizzia i g. dr. Bartolla i Chersicha o konferencijama, koje su se držale u Beču glede reforme izbornog reda za sabor. Iza obćine razprave većina prisutnih nije se pokazala nesklonom, da se kao temelj daljnjih razprava uzmu rezultati pregovora, koji su se obavijali u konferencijama gore navedenima. Većina je konačnu odluku sebi rezervirala za onda, kad joj budu predloženi različiti nacerti zakona, koji se budu morali konkretizirati od saborske komisije za izbornu reformu.“

Dalje se kaže u istom listu u neslužbenoj obavijesti:

„Čim bude klub slavenske manjine zauzeo stanoviste prema novom stanju ovog pitanja, bit će sazvana saborska komisija za izbornu reformu.“

Jučerašnja konferencija nije se bavila osnovama glede grada Pule, pošto se ove naravno moraju najprije izpitati od injestnih puljskih čimbenika.“

Iz ovih je vijesti razvidno, da je u bečkih konferencijah glede izborne reforme učinjen neki napredak i da će o svemu tomu imati da kažu posljednju riječ satorski klubovi, odnosno ođaslanici i opunovlastenici objiju klubova.

Mi se nepodajemo osobitim nadam, jer znademo kako se danas stiču velikim žrtvama i maleni uspjesi, ali nespadamo ni u red onih nekoih crnogleda, koji misle, da se onakvimi pregovorima obće ni-

šta postići nedade ili koji drže, da se bjež njihovog „mudrog“ savjeta uspjeli nemože i neće.

Pouzda se o se u prokuzano rodoljublje, muzeva naše stranke, koji se sjedili u komisiji za izbornu reformu. Njihova prošlost, njihova vještina i temeljito poznavanje naših javnih odnošaja neka nam budu jamstvo, da će oni svim silama nastojati, da pribave našem narodu u ovaj pokrajini što bolji i što ugodniji položaji.

Oni će se pozajetovali sa saborskimi drugovi — a, bude li trebalo — i sa narodnimi pouzdanici — jer na njih pada velika odgovornost, pak neće htjeti da se okaljaju pod stare dane častnih svojih imena.

Portugaljski kralj Karlo i njegov sin Alois — usmrćeni.

U nesretnoj Portugaljskoj zemlji već se je više godina kuhalo dokle nije prekipilo to potekla kraljevsko krv. U Portugaljskoj vlada došla neznanje i divljačivo, premda je ta zemlja „latinska“ ojezina je kultura nisko spjala. Osim toga sija razvratne ideje, socijalisti i anarhisti lišćići čovjeka svakog višeg veza. Nadošao je na to kralj Karlo koji nije bio nimalo sposoban vršiti velike svoje dužnosti. Veseljak, bezbrizan, trošio je na milijune a vladu povjerio odanom si čovjeku ali okrutnom tiraninu, nekomu Franco.

U subotu dne 1. t. m. na 5 1/2 popodne kad su se kralj, žena mu Ana i stariji sin Alois i mladi Manuel vraćali kočijom iz vana u Lizabonu, iz skupine dvanaest urotnika nastala pucnjava samokresima, te smrtno zno pogodi kralja i starijeg ajna, prestolonasljednika, a mladađe malo ranio. Dotrčeli redari te prodražnici. Jedan od kraljevih pobocnika ubio je odmah samokresom jednoga a jedan redar drugoga urotnika, trčevši su upali u ovaj se je sam u tamnici ubio. O ta-

Redovita glavna skupština

„Bratovštine hrvatskih ljudi u Istri“, obćinavana u Kastvu dne 10. oktobra 1907.

(Nastavak.)
Malo dana prije nego sam ja presto zvali se župnikom dekanom Kastavskim, proći mi je bilo još jedinim putem žalosti, a snadi se s većinom Vas, prepoštovana Gospodo, i nad drugim, preranim grobom, zajecali za primilim Matkom Kundićem, Raftovim.

Tko je od Vas prepoštovana gospodo, mogao češće puta prisustvovali skupštinam naše „Bratovštine“, teško da se se sjeti li koje, a da na njoj nije bio i Matko Kundić. Bistar muž, koji je svojim marom i poduzetnošću visoko podignuo vlastito gospodarstvo, uvijek se je i svagdje znao zanimati za naš narod, ayojski je pomagao u svakoj potrebi i to bas po onoj, da mu nije znala ljevica, što je sjajna zlatna denarica; nigdje i nikada nije on uzmanjako, gdje je trebalo oćjelog našeg čovjeka. A i taj premili naš Matko, pao je u naručaj hladne smrti. Doprustimo ga k žadajem pokojnu u rodnoj zemlji, koju

je toli žarko ljubio; ondje čustvo za njim plakati i milu njegovu djecu — sirotu, a plakali smo, prepoštovana gospodo, i mi, plakali smo suze, gorke, suze sirotinjske, videći da je i nama i milom našom narodu u istarskom, umro vrijedni rodoljub. Onim našim suzama i žalostinkam prilazećim danas, još ekrotnu kitu vjerno uspomene i, harnosti: „Svevišnji Ti naplatio, dobi nas Matko, vječnim mirom.“ Usudio sam se spomenuti tugu cijenjene obitelji, pok. Matka Kundića, a ne smijem na ovom mjestu, presutjeti, da jeta rodoljubna porodica nije niti u svojoj dubokoj žalosti za milim sinom, suprugom i ocem, zaboravila uzdisaja i vapsja našeg naroda, već je u počast uspomene nezaboravnog svojeg pokojnika podarovala mnoga naša narodna društva a među njima i našu „Bratovštinu“. Vrijednoj kući pok. Matka Kundića svaka čast i hvata!

Oduživ se prošlosti imat ću svrgnuti Vodu požarnost, prepoštovana Gospodo, također na budućnost.

U našem društvenom odboru radi već dobre 24 godine g. Miroslav Grozman, ovomjestni ravnanjaci učitelj. Dospio je i

on već do one granice čovjeka života, gdje moći malaksaju, aježostil nestaje, a čovjek si želi počinka. Odućelo je već napustiti plemeniti rad, kojem je posvetio sav svoj život te u njem uztrajao preko 40 godina, a najvećim djelom u milom našem Kastvu, ostavit će milu si školu, zamolio je već mirovinu te želi, da ga slavna skupština riješi i njegove odborničke časti. Znadem i sam, slavna skupštino, da će nam biti teško gubiti ovako dragovoljno, požrtvovno i nesebično radlo kao blagajnik naše Bratovštine; na častnu i istinu broj godina, kojim on navršava i zaključuje školki svoj rad, sil i nas, te sa poštovanjem uvažimo njegovu želju. Osvjedočan, da smijem biti tumačem čuvstva čitave slavne skupštine te ostalih članova našeg odbora, častim se, p. g. odstupujućem našem blagajniku, g. Miroslavu Grozmanu, zaželjeti, da može još mnogo godina uživati zasluženu mirovinu, te mu hvalnim najradnjiše na pozivnom radu, što ga je učelo za našu „Bratovštinu“, Molim, da ne omalovaži ovu zahvalu s toga, što mu ju izriče najmladi član od-

bora, jer dolazi gotovo od srca, kad mu ujedno sa oćjelom slavnom skupštinom, želja: „Bog, poživio našeg gosp. Miroslava Grozmana!“

U odstupujućem odboru izpraznit će se još jedno mjesto; zamolit mi je slavnu skupštinu, da i meni dozvoli istupiti iz našeg odbora. Poznati uroci su me primidili ostaviti milu mi Kastavštinu i vrijedni puk Kastavski; oćšav iz dravnog Kastavgrada ne mogu zadovoljavati dužnosti odbornika, te zahvaljujuć se stoga i slavnoj skupštini na iskazanom mi povjerenju i p. g. suodbornicima na izdatnu podrpori u vođenju društvenih poslova slobodam sam zamoliti, te mi se bude u zlo tumačeno, ako nisam mogao, zapriježen, mnogimi svojim zvanjčimimi poslovima, svagda i u svemu zadovoljiti potpisane odborničkim dužnostima.

Konstatujem, da je današnja glavna godišnja redovita skupština bila prema pravilima najavljenja obćinoma toli članovima; konstatujem nadalje, da se je skupnio dostatan broj članova te se ista može obćinovati i pozdravljam još jednog put. ovo najradnjiše to proglašujem skupštinu otvorenom. (Siljati.)

ima nestalo je traga. Nego odmah po dovršenom složinu bijahu napredno preko sto osoba a i danomice napredju se sve sumnjive osobe tako da će se sigurno uloviti više njih zavjercika.

Dne 2. t. m. j. preuzeo je kraljevstvo Manuel kojemu je sada 19 godina, a na 3. t. m. j. otpustio ministra predsjednika Franco, te je nađe da se možda izveznućem ovoga tirana iz političkog svijeta, povrati mir u državi. Velimo možda jer je provise gnjileži u Portugalskoj a da se istu tako brzo odstrani.

Svi vladari izrazite odmah svoje saučestke kraljici udovi i sinu Manuelu. Kralju Karlu bilo je 45 godina a Aloisu 31 godina. Od ovih triju kraljevih ubojica dva su španjolca a jedan francuz.

Sproved vršiti će se dne 10. t. m. j. U cijeloj zemlji vrije, može se svasta dogoditi. Bojati se je da se i vojska stavi na stranu urotnika a onda bi odzvonilo kraljevstvu te bi mogla nastati republika. U opće položaj je veoma mutan.

Najzadnije vesti nešto su povoljnije. Vlada je povjerenca staromu lekulnom rodoljubu Ferreira do Amoral. Njemu je sada 60 godina, bio je u svoje vrijeme ministrom rata i izv. posala te je upravljao kolonijama u Africi.

Kralj Manuel II svečano je obećao da će se držati strogo ustavu i postupati prema načelima katoličke vjere. Kazneni će zakon o političkim prestupcima biti preinačen.

Simpatije za mladoga kralja i za nesretnu udovu ponarale su te su republikanci i druge revolucionarne bezbožne stranke pokunjene.

Dao Bog da bi ovaj grozan događaj bio početak boljih dana.

Pripojenje kvarnerskih otoka Dalmaciji.

Stari hrvatski rodoljub, bivši načelnik grada Splita, zemaljski zastupnik g. Vinko Milić potiče ponovno pitanje pripojenje kvarnerskih otoka Dalmaciji. On je to učinio prvi put u dalmatinskom saboru a sada ga ponavlja u zadarskom „Narodnom Listu“. Poveć mu je sada dala izvjava slovenskog zastupnika na carevinskom vieću, dvorskog savjetnika prof. Suklje-ta, koji traži, da se Zumberački kotar, koji je nekoć pripadao Kranjskoj a sada spada pod Hrvatsku, povrati nanovo Kranjskoj. G. Milić kaže među ostalim:

Kako je u obće poznato, patenta od g. 1814. odecipila je naše Kvarnerske otoke i pridružila Istri, pa kad se Kranjska pozivlje na prvobitni svoj posjed Zumberka od prije trista godina, možemo i mi Dalmatinci zahtijevati većim pravom naš prijašnji posjed od nazad nepuna vieka. I pošto je pragmatička sankcija temelj ukupnoj monarkiji, ona ustanovljuje nerazriešivost zemalja kraljevine Hrvatske kao i Ugarske, po tomu i svih njihovih dielova. Tu ne može biti spora nego priznanje prava po § 11 sl. a temeljnoga zakona od 21. prosinca 1867, a putem § 19. I. sl. a dalmatinskog reda.

I ako bude odlučeno, da Zumberački kotar pripada Kranjskoj, pravedno je, da naknadimo trojednu kraljevinu sa Kvarnerskim otocima, koji su nedvojbeno naši, da tako cijelo Jadransko otočje bude u hrvatskom posjedu.

Pitanje pripojenja kvarnerskih otoka Dalmaciji neće se stalno rješiti na temelju novinarskih članaka i raspravljanja kano ni ono o pripojenju Zumberka Kranjskoj, pak nas a to strane nebi radi toga nimalo zaboljela glava. Ali tu je po sriedi i drugo važno pitanje t. j. pitanje da li bi takovo pripojenje bilo od obćenite koristi po Hrvata u obće, napose pako za naš istarske Hrvate. Naše je skromno mišljenje, da se pitanje ovakvog zamašaja za sav hrvatski narod nebi imalo javno raspravljati, ba

dotle ne, dok se nesaslusa i one koji su kod toga ponajviše zainteresirani. A to je naše slatnovništvo kvarnerskih otoka i narodno predstavništvo istarskih Hrvata i Slovenaca.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Paia. U subotu 1. t. m. j. obdržao se je u „Narodnom Domu“ ples za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“. Ples je ispao nad svakim očekivanjem, to nije bila prosta plesna zabava već veličanstvena narodna slava.

Ples je trajao od 9 u večer do 5 u jutro. Čistog dobitka je preko 1200 kruna.

Subotu dne 8. t. m. j. pozivlje naš „Prvi Istarski Sokol“ na svoj veliki ples u N. D. Čine se velike priprave te se je nadati krasnom uspjehu. Pristup je dozvoljen samo članovima i pozvanicima. Potanje vijesti u „Omnibusu“.

Krčki kotar:

„Staroslavenska akademija“ u Krku javlja da imade u zalih sljedeće publikacije:

1. Zivotopis Dragutina kan. Partića K —60; 2. Reconsio crfol. fragmanti Verbenicensis od J. Vajsa K 1-60; 3. Toni Missae od J. Vajsa K —60; 4. Dijelovi pjevane mise, starosl. u hor. i figur. melodijama od J. Vajsa K 1—; 5. Liber Job (glag.) od J. Vajsa K 1—; 6. Liber Ruth (glag.) od J. Vajsa K 1—; 7. Liber Ecclesiastis (glag.) od J. Vajsa K 1—; 8. Memoria liturgiae slavicae in dioec. Auxerensis od J. Vajsa K 1—; 9. Ugotovanje k misē — in folio K —30; 10. Ugotovanje k misē — knjižica u 32. vezana K —40; 11. Sacrum convivium. (glag.) K —40; 12. Tri mise glag. u hor. ralnom pjevanju K —20.

Knjižica br. 1—8 jesu broširane. Članovi „Staroslavenske akademije“ dobivaju ih uz pol cijene. Svakoj narudžbi valja dodati još poštarinu.

Još imade akademija u zalih nekoliko komada „Rječnika hrv. talijanskog“ od Partića te ga prodaje broširano za pet kruna i poštarinu.

Ovih dana razaslat će se samo onim članovima, koji su platili za g. 1906. lještošnje krasno izdanje glagoljskih večernja, priredjeno latinicom od Josipa Vajsa, uvezano oko 600 stranica.

O tom zadnjem izdanju reći ćemo u dojdućem broju par rieči.

† Svećenik i profesor Ante Franki. U petak zapadne dne 37. pr. m. j. preminuo s ovoga svijeta župeupravitelj u Omišlju Ante Franki.

Mili pokojnik rodom iz Omišlja vazda se je odlikovao hrvatskim rodoljubljem resio ga je govornički dar i obsežno znanje te je bio kroz više godina sveučilišni profesor u Zagrebu a 1888. i 1889. rektorom magnifikom. Pred po prilici 20 godina morao se umaknuti pred okrutnikom Khuen Hedervarijem te je ostao bez mirovine. Iz početka mu je papa Lav XIII. davao godišnje 1000 lira podpore sve dok nije postao župe upraviteljem u Omišlju. Uzornom svećeniku i vrlom rodoljubu bila lahka hrvatska zemljica koju je toliko ljubio.

Voloski kotar:

„Sokol Volosko-Opatija“ priredjuje u subotu, dne 8. veljače 1908. veliki sokolski ples u velikoj dvorani „Narodnoga Doma“ u Voloskom. Svira podpuna društvena glazba Volosko-Opatija. Početak u 9 sati na večer. Ulaznina: za članove i dame 1 K; za nečlanove 2 K. Pristup imadu samo članovi i pozvanici.

Pjor. I tamb. društvo „Istarska Ylla“ u Kastvu, obdržavati će u srijedu, dne 12. veljače u 8 sati na večer u dvorani gosp. Frana Rebecka svoju glavnu godišnju skupštinu. Budući se spremaju radikalne promjene u odboru, to se umoljavaju svi izabirajući i podupirajući članovi, kao i ostali rodoljubi, da pristupe mnogobrojno k toj skupštini, te tako pripomognu, da se tom društvu podade novi, snažan, djelotvoran život.

Odbor.

Istra kod društva Sv. Jeronima u Zagrebu. Primamo iz Kastva: Na članak pod istim naslovom u br. 2 ovogodišnje Naše Sloge čini nam se shodno nadovezati sljedeće:

Kako da sa uznogne što više članova dobiti društvu Sv. Jeronima? Pogledajmo povjerenstva: Pazin, Buzat, Pula i Kastav, te četiri najprostranije i najnapučenije općine u Istri, preopsežne su svaka sa „samo jedno“ povjerenstvo, mogla bi svaka imati toliko povjerenstva, koliko imadu župa ili poreznih općina. N. p. Pazin povjerenstvo opseže skoro cijelu mjestnu općinu pazinsku, a koliko je tu mjesta, koja bi mogla imati svako svoje povjerenstvo: Lindar, Gračišće, Pičan, Trviž, Beram, Novaki, Cerovlje, Gologorica, itd., ova imadu i poštanski ured u mjestu. Svakako na ovo računamo — naimo pošt. ured — radi lakše dostave knjiga, sva bi tako mjesta primila knjige izravno i na dobu, a pristidilo bi se i na dostavliti nekoliko, jer ovako kako je sada, mora se plaćati vozarinu iz Zagreba do Pazina, i opet onda dostavljati iz Pazina u dotično mjesto. Za ovo posljednje valja k tome čekati priliku, doka se nadje, da budu knjige poslone (n. pr. po kakvom vozaru iz dotičnoga mjesta) ili opet iz Pazina slati knjige poštom, evo novi trošak za članove. A zašto da se izravno ne primi knjige?

Za to bi valjalo u svakom mjestu osnovati povjerenstvo. A tko da ga preuzme? Mjestni župnik ili učitelj će to dragovoljno učiniti, ta to ne stoji mnogo truda. Jedan imenik članova sastavlja se je danput na godinu i pošlje društvu Sv. Jeronima, a kada dodju knjige, članovi si ih sami dodju uzeti, otplativ svaki dio dostavnine šta nanj otpada.

Što je rečeno za povjerenstvo Pazin, vrijedi i za Buzat, Pula, Kastav. A za druge općine kao: Boljun, Tinjan, župe plominske i labinske općine, porečkoga kotara itd. itd. u opće svagdje gdje je Hrvat župnik ili učitelj, imalo bi biti povjerenstvo društva Sv. Jeronima.

„Svaki od tih povjerenika imao bi tako bolju priliku, da dobije novih članova, što bi mu lakše bilo, češće bi se na to sjelio, kada bi imao povjerenstvo kod sebe“. Osobito pak „krunaša“, članova, koji, za 1 K d'ubiju godišnje knjige, mislimo da nebi uzmanjkalo, bilo bi ih na pretek, ta tko da ne žrtvuje 1 K za pet, šest knjiga. Svećenik prigodom u crkvi, učitelj među mladeži u školi, da preporuč, mislimo, dalo bi se mnogo učiniti. Znao nam je n. pr. da je gosp. B. J. učitelj u K. dobio u jednoj godini među školakom dječom „10“ novih redovitih članova III. reda. Preporučio im društvo Sv. Jeronima i pozvao ih tko hoće, da svaki jedan donasa „10“ novčića“. Koji tjeđin dadi i 2 puta po „10“ novčića, a za blagdane, o Novoj godini i Vazmu krunu, koncem školske godine avo toliko novih članova. Zgodno li nije li?

Slavnom Odboru društva Sv. Jeronima bišeno poručiti želim, da stvar u pogledu novih povjerenika preuzme na se. U dogovoru sa dosadanjima, da ga izvjesti, gdje bi se u njihovom okrugu, moglo, kako je ovdje o povjerenstvu Pazin rečeno, da osnuje novo koje povjerenstvo. Pa i u druge krajeve i mjesta širom Istre, gdje god ima Hrvat svećenik ili učitelj neka poleti, nadamo se, da nebi nijedan odbio povjereničke časti. Ta oni su glavni

stupovi i prvi pozvani da viju barjak „prosvjeta k slobodi našega naroda u Istri“.

Pazinski kotar:

Predavanje u Pazinu. Prokle nedjelje, dne 2. veljače t. god. nije bilo predavanja, jer je radi studen i zla vremena bilo malo slušalaca. Sljedeće nedjelje, dne 9. veljače t. g. predavat će gosp. kotar veterinar Pravedoslav Rebeck o kušnim bolestima domaćih životinja. Početak u 10^{1/2} pr. pod. u Narodnom Domu.

Djaško pripomoćno društvo u Pazinu primilo je u mjesecu siječnju t. g. ove prinose:

Zem. šk. nadzr. Fran Matejčić, Trst 50 K. Nač. dr. Šime Kurelić za fantovšćinu, Pazin 100 K. Trgovac Hrčak Ladišlav, Pazin 5 K. Gosp. Ivan Famin posjednik, Opatija 31 K. Naduč. Antun Nežić, Pičan 10 K. Grad. poduzetnik Nikola Uječić, Pazin 10 K. Župnik Ante Elnar, Brest K 3. Naduč. Petar Katančić, Pazin 10 K. Župnik Josip Vanik, Lindar; saku-pio na dekanskoj sjednici u Lindaru 12 K, a dodao sam kao dar 10 K, ukupno 22 K. Župe upravitelj Valentin Jereb, Sv. Martin kod Labina 10 K. Gosp. Anton Berloša sabrao među prijateljima u Pazinu 4 K. Uprava „Pučkog Prijatelja“ u Krku; skupljeni darovi g. 1907. 5 K. Gđjica Marija Gherattich, Pazin; mjesto ulaznine na djačku zabavu 3 K. Mns. Niko Turato, nadpop. i kanonik, mjesto ulaznine 4 K. Polj. učitelj Fran Trampuz u Pazinu, mjesto ulaznine 5 K. Učitelj I. Vrščak, Trst; sabrano u Boljuncu pri Saneinu 8 K. Opć. tajnik Ivan Žic-Kancelerčić, Vepriane mjesto ulaznine 5 K. Gosp. Klemen Franjo, Sv. Petar u šumi 1 K. ^{1/2} sabrao među svatovima prigodom vjaučanja g. dra. Š. Kurelića sa gđjom A. Tomičić na prijedlog zaručnice 115 K. Kol. sudac Djuro Corazza u Podgradu mjesto ulaznine 3 K. Liječnik dr. Trnski, Bakar 10 K. Prof. dr. M. Kević 10 K. Župnik Julije Wardo, Bazovica 180 K. Budisvoji 1 300 K. Daj brate! 300 K. Daj siroto, kad ne će bogatši 100 K. Rodudar 300 K. Svjetlorad 300 K. Opć. blagajnik Josip Mandić, Pazin 20 K. Župnik Hrdý Ferdinand, Sv. Lovreć kod Labina mjesto ulaznine 5 K. Prof. Rudolf Pregelj, Pazin mjesto ulaznine K 3.

Odbor.

Dolenjavas-Lupoglava. U broju 4.

„Naše Sloge“ iz 23. jenara, čitamo na žalost našu i sramotu na koga spada, teško jadikovanje naše braće u dopisju iz Sovinjaka. Toga hvala Bogu mi ovdje naimamo. Nego bas upravo nasprotno. Ide sva mirno i složno, kao polju. Crkveno pjevanje, po zasluži našega livalevriednoga i marljivoga gospod. učitelja Licula krasno napreduje. Naš gospodin učitelj sastavio iz škole odrasle dieca pjevački mješoviti zbor, te svo svoje sile uložio da čim bolje izvede zadacu koju si je namjenio. Krasni plod njegovog truda čuli smo prvi put na polnoćnici. Pjevalo se u čisto hrvatskom jeziku, i gospodin Bog toga radi ipak nije z neba pao niti se crkva arušila. Bez razmijanja i prigovora odstupljaju su stari pjevači, da dadu mjesto mladima.

A zbilja svakomuo, tko malo pjevanju razumije, moglo srce poskočiti od radosti, kako lepo su nam zapjevale mlade pjevalice i pjevači sa gospodinom učitelju na čelu.

Od Božića su naši mladi pjevači lepo napredovali, tako da se pod svetlom misom pjeva različite pjesme. Za svetloslov znaju već lepo pjevati različite napjeve od litanijske M. B. Mi Vam gospodine učitelju nemožemo dogo, nego se lepo zahvaliti na Vaš trud i ljubav do crkvenoga pjevanja i neka Vas Bog dugo među nami zadržava i čiliga uzdrži. Vami pako dišne pjevalica i pjevači isto i od Boga plaća. Kako ste počeli tako i napredujte, da se bude moglo i naše mještance čimgod liepim podićiti.

Frantina i Jurina

Jur. Do kuda greste kumpare Frane?
Fr. Sen bi va Lubenice, Martinšćice i va Stivan sen imel malo posla ma pušite me sen truden, da nemoren nanki govorit to su Van vrazji puti nisu nanke za bestije a kamo za judl.

Jur. Ma pusite seda to, ja sen Vas mislel pitat ako ce znate za votsejoni?

Fr. Pusite me ja sen dosti govorit za te votacijoni ova dva dni ce sen bil tam po vanjčini i sen rekel, da ako se sedaj nebudu zbudili ti venščaki, da onda njim se more reč, da su bebasti, sen njin rekel nimate likara ni babice ni puli za hodit i sen njin rekel Vi nimate do seda niš. Jos sen nju rekel, da sedaj imaju lipu priliku zac koncom do Cresu nemore delat ce oče, samo malo ako se staviju, da čemo njin dobit komun ako ne sva ma čemo imet koža nasega va komunu pe ce on reč ku besedu za nas i još sen rekel; da ako se bude usel kigod ki bi sel votat ze onim ki su va komunu ali da bi rekel, da neće puč votat, da se neće zamirit nikomure neka jih nigdar ne pogledaju i kada njin bude prišel kakov ordim do komun ali do suda ali do steuri i da bude pisan talijanski pe da pride pitat ali popa ali meštra ali Petra ali Pavla neka mu reku hodi pilat onih za kih si votat, ako bi on rekel ja nisen votat za nikogare onda neka mu receju ti nisi votat za nikogare zac te je bilo strah onih do komun a to je svejedno kako da si votat za njih, ako bi rekel sen se prevazir već neču nikada onda imu se rece dragi moj, kesno je poč po polno na mešu.

Jur. Pravo si njih rekel i ako se nebudu on put pokazali neka njin bude kako žele, da njin drugi zapovijadu.

Razne primorske vijesti.

Narodni darovi. Za „Družbu sv. Cirila i Metoda“ darovane putem našeg uredništva:

Stjepan Legović pok. Sijepana sabrao K 8-10 na piru Josipa Jehnić i Fume Legović u Sv. Ivanu od Sterne. — Veleč. pop Anton Zec u Lunu K 10. — Veleč. pop Zorko Klun župeupravitelj u Vepřincu mjesto česlitke veleč. g. dr. Kureliću prigodom njegovog vjenčanja K 6. — Gosp. Benedikt Marčelja u Arbanasi (Zadar) šalje K 2 za „Družbu“ i K 2 za „Bratovštinu hrv. ljudi u Istri.“

A sada dolaze na red naši vrli Amerikanski Hrvati kojih da Bog poživi i u čijim srcima neka uvijek gori vatra domovinske ljubavi.

Vrli Hrvat Niko Murjajić rodom iz Martinšćice na otoku Cresu sada u West Somerville, sjeverna Amerika čitao je u jednoj zabavnoj večeri društva „Slavjanska Sloga“ naš list, čitao je o patnjama hrvatskoga naroda komu se je borili protiv raznim složenim protivnicima, čitao je o našoj velezaslužnoj ali i velepotrebnoj „Družbi sv. Cirila i Metoda“ i tada braća sjetije se svoje dužnosti, držeći se one zрно do zрно pogača a kamen do kamen palača darovane tko je što mogao, te sabr. se ukupno dol. 15-75 što odgovara našim K 77-81. U to ime darovane:

Ivan D. Murjajić dolara 2—, Niko Murjajić 1-50, Niko Kojaković 1-40, Niko

Linardić 1—, Marko Vlakentić 1—, Niko Nobilj 50—, Anton Nobilj 50—, Marin V. Zec 50—, Vido Bogdan 50—, Dinko Murjajić 50—, Katica Murjajić 50—, Marin M. Zec 50—, Mate Blafer 50—, Jura Blafer 50—, Petar Blafer 50—, Antun Knego 50—, Ivan Milošević 50—, Ivan Maričić 50—, Niko Zec 50—, Ivanko Grbić 50—, Ivan Linardić 25—, Dinko Linardić 25—, Dinko Jutronić 25—, Ivan Kučić 25—, Frane Kučić 25—, Ukupno dolara 15-75.

Počastni građani buzetake obdine. Javljaju iz Buzeta: U zadnjoj sjednici ovog obćinskoga zastupstva bijahu aličedi vrli rodoljubi, koji su si osobitih zasluga za buzetaku obćinu stekli, imenovani počastnim građanima: dvorak savjetnik Mate Trnovac u Beču, župnik prost. Ante Kallac u Pazinu, odvjetnik i narodni zastupnik dr. Matko Laginja u Puli, profesor i narodni zastupnik Matko Mandić u Trstu, sudski savjetnik dr. Hinko Stepavić u Gorici, kotarski sudac Gjuro Corazza u Podgradu i ličnik dr. Ivo Letis u Puli.

Otvorenje porotničkog zasjedanja u Rovinju. Redovito otvorenje porotničkog zasjedanja kod okružnog suda u Rovinju usledit će dne 9. marča o. g. Predsjedati će porotnim razprava predsjednik okružnog suda g. Fran Dukić i njegovi zamjenici gg. Harabaglia i Davesovi, savjetnici ovog sudišta.

Položio Izpit. Ovih dana položio je izpit iz prirodoslovlja za srednje škole na bečkom sveučilištu namjestni učitelj hrvatske gimnazije u Pazinu g. Rudolf Pregel. Čestitamo!

Premještenje. Sudbeni pristav na c. k. kotarskom sudu u Labinu g. dr. Albert Komavec premješten u istom svojstvu kotarskom sudu u Puli.

Povratak izseljenika iz Amerike. Iz Rieke nam pišu 26. o. mj. Jučer stigao je amo veliki parobrod „Caronia“ društva „Günard Linie“ sa 1440 ugarskih izseljenika, koji se vraćaju iz Amerike, pošto neima tamo ni posla ni zasluzhe. Buduće čedna očekujemo amo drugi parobrod „Caronia“, koji vozi sobom 2800 izseljenika, koji se vraćaju u domovinu zbog istih razloga.

Ove ogromne brojke vraćajućih se izseljenika morale bi prizvati k pameti sve one naše ljude, koji još uvijek sanjaju o bogatstvu i sreći u Americi.

Iz Budimpešte javljaju da se je odbor hrv. obrt. rad. pjev. društva „Nada“ u Budimpešti (VIII. Német u 29) na ovaj način konstituirao: Predsjednik: g. Josip Bunjevčević; podpredsjednik: Alfred Kohn; tajnik: Anton Grizak; blagajnik: Andrija Doričić; zborovodja: Franjo Koydl; u odbor su izabrani slijedeća gg.: Požnjaj Ivan, Koričić Josip, Gust. Ferderber, Ed. Stern, Marl. Veliki, Ivan Dolobek, Weigandt Drag, Franjo Vargović i Demerac Mihajlo.

Socijalistički prvak — najprije Talijan. Iz Trsta nam pišu: U jednoj od zadnjih nedjelja je bila u „Politica Rosa-zetti“ skupština radnika, koji sudjeluju kod gradnja. Na skupštini bilo je zidara, stolara, klesara i t. d. svih kategorija, a u razpravi izitali su se naši talijanski socijaliste. Pagnini je kao predsjednik govorio o američanskoj krizi, o uređenju staroga grada i t. d. Da se vlasti ne dosjete malo je navalio i na vladu, a konačno izšao s furjom van i kazivao ovo: „Za naše provincije, zande se sada više nego ikad, da nam vlada ne čini koncesija i s nama Talijanima postupa se kao s neprijateljom.“

Bravo! Dakle to, što je g. Pagnini Talijan krivo je, da vlada ne pomaže radnika. Možda je to talijanstvo gg. Pagninija i drugova krivo i američanskoj krizi? Značajno je svakako, da je gosp. Pagnini, kad treba, tako oduševljeni Talijan, da u ime talijanstva ustaje protiv vladi. A još je ljepše ovo: U ime zidarskih radnika go-

vorio je Kopac, i to slovenski. On je on počeo govoriti, nastala je buka i sećina učestnika, koji su baš takvi socijalisti kao i Pagnini stalo je izlaziti iz dvorane: Sam Pagnini morao je moliti ljude, neka za boga se odlaze!

U taj čas dobro je došla Talijanu Pagninu ova stvar: anarhiste stajali su za galerija bacati letake, na što je Pagnini molio, neka se ti letaci — kasnije razdiele. Dakle i za anarhiste molit Flaštur!

Radnik Stenico komentirao je ovako te letake: nama je prazan trbuh, a za komunjizam i ref. ravnama nije nas briga.

U istom smislu govor o je i D. Velcogna, koji je spječitno socijalistina, da se oni samo politički organizuju, a ne brinu se, za interese radnika. Taj govornik nije mogao svršiti, jer su socijalisti stali zviždati i bućiti.

Konačno se svršilo sve s tim, da se je, primio zaključak, predložen od Pagnina. Kad su učestnici izšli iz skupštine, gotovo su se zaljavale tri grupe: anarhisti, mazinijanci i socijalisti. Sve se je ipak svršilo na miru i konačni razlog ovih branitelja radničkih interesa bio je još tako u nedjeljnom raspoloženju kao i skupština sama.

Marija Ellner.

Velečastnoga g. Anton Ellner-a zadesila je teška nesreća smrću njegove sestre. Marije koja mu je vodila gospodarstvo.

Pokopnica je bolovala već od 3 godine na plućnom kataru te je u Brestu na r. t. mj., u jutro u cvietu mladosti ispustila svoju dobru dušu.

Velečastnomu g. A. Ellner-u naše saučeske a pokojnici dao Bog vjčni pokoj!

Promjene u naukama na srednjih školah. Prošloga čedna sastali se u Beču profesori visokih i srednjih škola te drugi učenjaci, da viečaju pod predsjedničtvom ministra bogostovlja i nastave potrbih promjenah u naukama na naših srednjih školah. Prihvaćene promjene objelodanute će rečeno ministarstvo a mi možemo već danas prihobiti važnu viest za maturante, da će odpasti pismena matura i da se matura dječima olakša. Napustiti će se prevodi iz materinskog jezika na klasični (latinski i grčki), smanjiti gradivo i u obće paziti osobito na što veću i obćenitu na obrazbu djaka. Matura ima postati više neka vrst razgovora o obćoj naobrabi nego li strogi i suhoparni dosadašnji izpit zričnosti.

Državna podpora. Ministarstvo poljudjelstva doznačilo je posredovanjem naših zastupnika u Beču poreznoj obćini Sv. Nedelja na Labinsčini podporu od 8500 K za gradnju novoga bunara.

Zadušnice za pokojnog dra. Franklja. U grčko-katoličkoj katedrali u Križevcih (Hrvatsku) oblužene su dne 1. o. mj. svećane zadušnice za blagopokojnog dra. Antuna Franklje, bivšeg sveučilišnog profesora i ujedno ravnatelja grčko-katoličkog sjemeništa u Zagrebu, te kasnijeg župnika u Omišlju. Zadušnicama je prisustvoval ošim preč. gg. kanonika i presvj. g. biskup križevučki.

Ljudevit Slamnik. Iz Spljeta doh obćin. viest, da je tamo preminuo umirovljeni ravnatelj riečke gimnazije na Rieci i počastni kanonik preč. g. Ljudevit Slamnik. Pokojnik je bio dugi niz godina profesorom vjeronauka i ravnateljem hrvatske gimnazije na Rieci. Kad je ova premještena pod madjarskom Kluenovom vladom protiv želji i volji hrvatskoga naroda iz Rieke na Susak, pošao je ujezin ravnatelj u mirovinu. On se je tomu premještenju odlučno protivio.

Našoj starjioj inteligenciji Istre bio je pokojni Slamnik dobrim učiteljem, savjetnikom i dobroćiniteljem, te bijaše obće od svog dječtva ljubljen i štovan. Dočekao je visoku starost od 81 godine uživajuć svoju dobro zasluženu mirovinu sad u Hrvatskoj sad u Dalmaciji. Viećni mu mir i pokoj!

O Istarskim prilikama. Po pisanju bečkih listova došlo je u ministarstvenim konf. rencijama do sporazuma glede izbornoga reda za istarski sabor i glede Pule, koji će grad dobiti novi obćinski izborni red i državno redarstvo.

Istarski bi izbor imao 25 zastupnika talijana a 19 hrvata. Medjutim se stalno oga pezna ništa. Talijanske novine pišu da je još rano govoriti o kakvom gotovom činu a i delegat dr. Laginja javlja u istom smislu, te obećaje da će on u svoje doba sam javiti koju o stvari.

Dne 30. t. mj. imala je talijanska liberalna stranka pogovor u Trstu, koji se je bavio samo s promjenom izbornog reda za zem. sabor u Istri. Zaključilo se većinom nastaviti pogovore. Gotovo dakle još nije ništa.

Delegat dr. Laginja nalazi se još uvijek u Beču dok budu trajale delegacije.

Saziv istarskoga sabora.

Tršćanski dnevnik „Balkan“ dobiva viest iz Beča (privatno) da je po sadašnjim dispozicijama vrlo vjerojatno, da bi se već skorih dana u mjesecu veljači imao sazvati istarski sabor. Tom prilikom sastala bi se također komisija za riešenje izborne reforme i konačno odlučiti o samoj reformi u klubovima. Izborna reforma bila bi podlogom za nove izbore, koji bi se razpisali početkom ljeta, te bi po tom otpado zasjedanje ovoga sabora krajem proljeća.

Plemeniti dar.

Gosp. Antun Krulić, sudbeni kancelista u M. Lošinj preplatio je ovdješnju školu na šest istisnaka „Mladog Istrana“ te mu zato potpisano izrazuje najljepšu zahvalu. Ugedlati se i drugi rodoljubi u njega i pretplatom podupri taj naš ljepi omladinski list.

Voditeljstvo pučke škole u Roču. Matko Zlatić, voditelj.

Osmi godišnji izvještaj „Djačkog pripomoćnog društva“ u Pazinu za društveno godinu 1906-1907.

Primili smo ovaj izvještaj iz kojega razabiremo da je tekom godine bilo prihoda K 57-739-24 Podpore se dalo djakom K 15-720-56, predujam K 5-056-96, dobava knjiga 366-90, plaćeno a saldo za sabaika K 9-447-62, plaćeno na račun zakladnoj imovini K 5-850-82, predano Djakom Domu K 200— itd.

Dne 31. VII. 1907. iznašlo je faktično starije imovine K 19032-42 najme K 12998-62 više nego koncem lanjske upravne godine.

Imovina zaklade za „Djački Dom“ iznška (računajući vrijednost zemljišta na K 6980-56) ukupno 91.106-96.

Vruće preporučamo ovu velevažnu narodnu instituciju te svršavamo riećima koje odbor društva upravlja nama svima: Vaša je ljubav, Hrvati, rodila i uzgojila ovo društvo, vaša je ljubav ojačala, a u vasu ljubav postavlja i svoje nade u ljepšu budućnost, iz nje crpe neoborivu snagu u vom svetom boju.

Imenik slovenskih društva v Trstu in okolici.

Primili smo ukusno izradjen taj imenik koji nam kaže kako je lanjske godine bilo u Trstu do 110 narodnih društava i 6 listova („Edinost“ i „Balkan“ dnevnic, „Slavenska Misao“, „Tršćanski Lloyd“, „Novi List“ tjednici i „Družinski prijatelj“ mjesečnik, te u zadnje vrijeme „Zarja“ tjednik.)

Prva glavna skupština „Jadrana“ u Trstu. Oč. tamo nam pišu 8. o. mj. Jučer su je u „Dal. Skupu“ porodilo novo naše društvo „Jadrana“, u koji polagaju velike nade svi ovdješnji Hrvati i ostali Slaveni. Ove su nade opravdane, jer su društvo „Jadrana“ stvorilo utjeljivju prilike našega napredovanja u Trstu, a da će nam se ove nade i izpuniti prvi nam je jamne državno vodstvo, koje je po prvi put birano jučer.

